

Hanna-Leena Mattila kesk

Kirjallinen kysymys alkutuottajan aseman vahvistamisesta ja reilusta tulonjaosta ruokaketjussa

Eduskunnan puhemiehelle

Tuottajan asema suomalaisessa ruokaketjussa on edelleen selvästi heikko, ja tulonjako ketjun eri osapuolten välillä on epäreilu. Alkutuottajat jäävät tällä hetkellä ruokaketjun häviäjiksi, vaikka heidän työnsä muodostaa koko järjestelmän perustan — ilman kannattavia maatiloja ei ole kotimaista ruokaa. Tilanne on jatkunut liian pitkään, ja seurauksena on ollut nopeutuva maatilojen lopettamistahti, mikä heikentää huoltovarmuutta, omavaraisuutta ja maaseudun elinvoimaa.

Tilanteen korjaaminen edellyttää vahvaa poliittista tahtotilaa markkinoiden ohjaamiseksi ja sääntelyn kehittämiseksi siten, että tuottajat saavat työstään oikeudenmukaisen ja kestävä korvauksen. Poliittisilla päätöksillä voidaan ja tulee vaikuttaa ruokaketjun tasapainoon. Verotuksellisin keinoin voidaan esimerkiksi parantaa kotimaisen ruoan kilpailukykyä: kotimaisille raaka-aineille voidaan säätää alempi arvonlisävero ja vastaavasti asettaa ohjaavia veroja niille tuontituotteille, jotka eivät täytä samoja ympäristö-, eläinsuojelu- tai tuotantostandardeja kuin kotimainen ruoka.

Samalla on varmistettava, että lainsäädäntö kieltää kaikki epäterveet kauppatavat, kuten yllättävät hinnanalennukset ja sopimusehtojen yksipuoliset muutokset, jotka kohdistuvat tuottajiin. Tällaiset käytännöt murentavat markkinoiden luottamusta ja heikentävät viljelijöiden mahdollisuuksia pitkäjänteiseen toimintaan.

Reilu tulonjako ja ennustettavat markkinaehdot ovat edellytys elinvoimaiselle maataloudelle. Tuottajien asemaa vahvistamalla turvataan kotimaisen ruoantuotannon jatkuvuus, huoltovarmuus ja kuluttajien mahdollisuus valita laadukasta, vastuullisesti tuotettua suomalaista ruokaa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten varmistetaan, että suomalaiset alkutuottajat saavat oikeudenmukaisen korvauksen työstään ja että ruokaketjun tulonjako tasapainottuu niin, ettei maatilojen lopettamistahti enää kiihtyisi ja kotimaisen ruoantuotannon tulevaisuus vaarantuisi?

Kirjallinen kysymys KK 353/2025 vp

Helsingissä 24.10.2025

Hanna-Leena Mattila kesk